

Miren Azkarate, Euskal Filologian doktorea, euskaltzain osoa eta Euskaltzaindiaren Jagon Saileko burua da; bestalde, euskal hiztegi-gintzan aritua, Filosofia eta Hezkuntza Zientzien Fakultateko Euskara Tekniko irakaslea eta, gaur egun, EHUko Euskararako Errektoreordea da. Oso pertsona egokia, beraz, ale honetako gaiaz, terminologiaz alegia, hausnarketa egiteko, bai eta itzulpenaren inguruko zenbait gora-behera jorratzeko ere. Elkarrizketa joan den maiatzean egin zen, hau da bertan hainbat aldiz aipatzen den Euskara Institutuaren sorreraz uztailean eman zen albistea jakin aurretik; hortaz, orain badakigu erakunde hori 1997tik aurrera hasiko dela lanean, baina elkarrizketan egiten diren aipamenak zeuden-zeudenean utzi ditugu.

Miren Azkaraterekin berbertan

ELKARRIZKETA: KOLDO BIGURI

■ *Jagon Saileko buru eta hiztegi gintzan aritua izanik, zein da zure iritzia terminologia alorrean euskaraz egin den, egiten ari den edo egiteko dagoen lanari buruz?*

Horrela, bat-batean, terminologian orain arte egin dena hartu eta bi garai bereiziko nituzke. Batetik, hasierako urteak, eman dezagun, UZEI sortu zen garaikoa, 77 edo 78, eta, *grosso modo* esateko, 90 ingurura artekoa-edo, edo beharbada lehenago, 85era artekoa, ez dakit. Hor, nik esango nuke, terminologian, batez ere unibertsitatearen ikuspuntutik zerbait landua baldin bazegoen, Udako Euskal Unibertsitatearen eskutik zegoela landua, ez beharbada terminologia osoz orik hartu eta kezka horrekin eta hiztegiak egiteko kezkarekin, baina bai behintzat unibertsitateko gaiak euskaraz eman eta zenbait gauza argitaratu zituztelako. Gero, ekimen horrekin loturik-edo, UZEIk atera zituen hiztegi terminologikoak daude; hor alor edo jakintzagai desberdinak landu ziren eta horrek

Badugu oraindik eginkizun nagusi bat: koordinazioa

eman zien EHU n euskaraz ari ziren irakasleei lehen tresna bat behintzat. Gaur ikusi beharko da zer zuzendu behar den, zer geratu den atzeratua, zer termino berri behar den... baina hor badago oinarrizko tresna bat. Beste mundu bateko terminologia etorri da, Autonomia Erkidegoaren eskutik esango nuke nolabait, Administrazioaren munduari dagokiona, eta batik bat IVAP/HAEEK landu duena. Eta horren ondoan, baina beste maila apalago batean esango nuke nik, komunikabideen mundua etorri da. Orduan, hori da egin dena, bakoitzak ahal izan duen moduan.

Bestalde, nola ikusten dudan etorkizuna edo zer diagnostiko egingo nukeen? Nik uste dut badugula oraindik eginkizun nagusi bat: koordinazioa; Katalunian, esate baterako, badute batzorde bat terminologia kontuetan, Euskaltzaindiak bestelakoetan egiten duenaren pareko eginkizuna duena: egindako terminoen zerrendak aztertu, zuzendu beharre-

koak zuzendu edo behintzat proposamenak egin eta nolabait azken onespina eman, azken erabakigunea da, nolabait esateko. Horretan ikusten dut hutsunea. Ahaleginak badaude, lan dexente egiten da, baina gero hori guztia non biltzen den, nork hartzen duen azken erabakia...; hemen proposamen bat baldin badago eta hor beste bat, nork esaten du azken batean zein den forma zuzenena? Egia esan, zorionez, garai bateko Hizkuntza Politikarako Idazkaritza eta orain Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzaren eskutik talde-lanak egin dira. Talde-lanean bai Iparraldeko, Nafarroako, Autonomia Erkidegoko ordezkariak eta Euskaltzaindiako ordezkariak bildurik, bateratu ziren barne errotulazioko kontuak, bide seinaleak, nekazaritza hiztegia... Bide horretatik jo beharko genuke. Orduan, beste goiko batzorde horren beharrik gabe ere, kapaz baldin bagara horrelako ahaleginak egiteko forma baten zuzentasunaz kontsentsua lortzeko Nafarroako jendearekin, Iparraldekoekin, Foru Diputazioetakoekin eta Jaurlearitzaren ordezkariarekin, UZEI-rekin eta euskaltzainekin, badirudi horrek berak nahiko indar ematen diela hor ateratzen diren lan horiei. Gero beste kontu bat da ateratzen diren lan horiek nola hedatu, nola sartu buruan jendeari, material hori gero kontsultatu beharrekoa dela, askotan ez begiratzeagatik, edo ez galdetzeagatik edo ez dakigulako, ez dugulako erreflejo hori izaten, beharbada alferrikako ahalegin asko egiten da.

■ *Kontsentsua aipatu duzu. Uste dut, hain zuzen ere, terminologiak arrakasta edukiko badu, kontsentsua behar duela, ezta?*

Dudarik gabe. Jendeak jakingo balu proposamen bat eginda dagoela, beharbada bes-

terik gabe onartuko luke, baina, askotan, ez dakizu nora jo, ez dakizu non begiratu, edo nola jakin egin den ala ez; eta horregatik, "guk hemen beste proposamen bat egingo dugu" esaten du jendeak, eta konturatu orduko badaude hiru edo lau proposamen desberdin ingurune diferenteetan, eta gero lana handiagoa izaten da: denak bildu, hustu, zerrendak atera. Adibidez, *sala de reuniones* edo *sala de plenos* esateko, hemen lau forma dituzu. Batzuetan, gainera, laurak izaten dira gramatikalak, berez zuzenak, eta zein bultzatuko dugu?

■ *Euskaltzaindiaren eginkizun hori, orduan, koordinazio lana egitea edo kontsentsu hori bilatzen laguntzea izango litzateke?*

Ez, ez. Nik uste koordinazio lana gehiagoko dela, esate baterako, Hizkuntza Politikako arduradunena edo beste norbaitena. Euskaltzaindiaren lana gehiago da, termino zerrendak ikusten ditugunean, atzizkiarekin bat ondo erabili den, hitz elkartu mota bat zuzena den, hitz elkartuaren ordeztantzia bat egokia den, edo alderantziz, horrelako kontuak. Hau da, gehiago da lexikoaren eta morfologiaren ikuspegi orokorretik aholkuak ematea. Ez, ordea, alor berezietako terminoak euskaraz nola eman behar diren erabakitzea: horretarako, alor horietako aditua izan behar da, fisikoa, ingeniaria... Eta jakin behar da zer kontzeptu den, eta hizkuntza ere ondo menderatu behar da. Baina hortik aurrerakoa, eman dezagun, morfologiaren edo lexikoaren ikuspegi orokor bat eskain dezake Euskaltzaindiak.

■ *Itzultzaile lanetan gabiltzanok beste hainbatetik baino beharbada lehenago ere somatzen dugu terminologiaren beharra, eta, askotan, bakoitzak bilatu behar izaten du bere irtenbi-*

dea; horrela, arriskua dago, ez lau formula desberdin, baizik eta beharbada hamalau ere desberdin egoteko. Eta hori guztia ez baldin bada nolabait kontsentsuatzen edo modu bat bilatzen bateratzeko, edo hor egiten ari den lan guzti hori batera biltzeko, alde batetik kaltea ere bada hizkuntzarentzat. Ez da forma bat finkatzen, baizik eta hainbat bertsio hortik zirkulatzen ibiltzen dira inora iritsi gabe. Hortaz, ez al duzu uste kaltegarria dela itzultzaile soilen esku geratzea terminologia sortu beharra, momentuan momentuko beharren arabera?

Hor egokiena izaten da lehen proposamenak egitea, eta adituek egiten baldin badituzte askotan izaten da zuek testu bat idazten duzuenean edo eskola bat ematen duzuenean edo hitzaldi bat, normalean hor bertan sortzen da terminologia. Gertatzen dena da, euskara dagoen egoeran egonik, askotan, adibidez, Unibertsitateko irakasleek-eta esaten dizute, "termino zerrenda bat banu, behintzat oinarrizkoa izanda ere, zerbait banu, lehen gauzak jakiteko, eta hortik aurrera zerbait egingo nuke". Orduan, badirudi hutsetik abiatuta egin behar direla proposamenak eta batzuetan egin izan da hiztegi terminologikoak hartu, edo itzulpenak edo horrelako kontuak. Esaten da itzultzaile batek edozer itzul dezakeela, baina hiztegi egokiak aurrean ez baditu, sekulako hankasartzea egin dezake, non eta ez den bera fisikaria edo alor horrelako kontuak itzultzera dedikatzen dena. Nik behintzat ikusten ditut hiztegi mordoa ondoan dutela eta orain hau eta bestea arkitekturakoa, eta bestea...; horrelakoak beharko lituzke itzultzaileak.

Egia esan, beharbada hain gauza espezializatuetera iritsi aurretik ere, Euskalterm bezalako zerbait, katalanek Termcat duten bezala, datu-base terminologiko bat, ondo eratu, eta hori kontsultatzen ohituko bagina

eta horrek aukera eskeiniko baligu, esate baterako, norbaitek behar bat sortu baldin bazaio eta proposamen bat egin badu edo termino jakin bat erabili baldin badu, hori hara bidali eta horrelakoak egiteko...; katalanek esaten zidaten, esate baterako, Unibertsitatean orain Interneten posta elektronikoen bidez ari direla horrelako eztabaidak sortzen. Badituzu hainbat helbide, badakizu zer ikertzaile edo zer irakasle dagoen hor eta dei orokor bat egiten duzu. "Fisikan ari zaretenok, nik momentu honetan termino hau erabili dut, zer deritzozue, onartuko dugu?"; horrelakoak bultzatu beharko genituzke, informatikak azken urteetan eskura jarri dizkigun bide horiek.

■ Unibertsitatearen alorrera etorri, pentsatzen al duzu, hain zuzen ere, terminologia sortzeko lekuri aproposenetako bat berez, gure kasuan, Unibertsitatea izan daitekeela?

Alor gehienetan bai, ez dakit guztietan, baina askotan bai.

■ *Ari al da zerbait egiten, nolabait ahalegin horiek bateratzeko, edo banaka egiten diren ahalegin horiek modu sistematikoagoan antolatzeko?*

Zerbait egiten da. Nik hurrengo urteetan gauzak beste modu batera edo, ez dakit, antolatuagoak ikusi nahi nituzke. Orain arte egiten dena da, batez ere, urtero itzuliko diren liburuen zerrenda bat egin, itzultzen diren liburu horiek (edo, helburua hori litzateke) oinarrizko testuliburuak dira, Unibertsitateko ikasleentzat behar-beharrezkotzat jotzen ditugunak. Itzulpen horiek gehienetan ez dituzte Unibertsitateko irakasleek egiten (kasuren batean bai, baina ez gehienetan), kanpoko itzultzaileek baizik. Unibertsitateko irakasle bat izaten dute arduradun; beraz, berak berrikusten du bai terminologiaren aldetik bai sintaxi arazoetan eta abar, eta liburu horiek argitaratzen direnean, amaieran eramaten dute termino zerrenda bat. Oraindik horretan gaude. Hortik aurrera, urtetik urtera lortu beharko genuke argitaratzen diren liburu horiekin, eman dezagun jakintza arlo guztietan oinarrizko gauzak behintzat betetzea. Atzo bertan izan genuen eztabaida: ingenieritza munduan, zuzenbidean, biokimikan (biokimika esaten zenean kimikarientzat balio zuen, zientzi fakultatekoek baietz esaten zuten, odontologia aipatzen zen, medikuntza, farmaziako zenbait gauza...) badaude oinarrizko testuliburuak espezialitate baterako baino gehiagorako balio dezaketanak. Hor, azaltzen diren terminologia zerrenda horiek datu base batean sar litezke, badaude orain programak merkatuan, nonbait eros daitezkeenak eta

martxan jar daitezkeenak, eta Unibertsitatean gehienok ordenadorea dugunez, bide horretatik gauzak erraztea posible da. Horrek ez du esan nahi gero, horrekin batera (batez ere ikasleentzat, edo hasten ari diren irakasleentzat) oinarrizko zerrendak argitara ezin daitezkeenik. Batak ez du bestea kentzen. Uste dut argitalpenekin batera talde-lan handiagoa behar dugula, oraindik ere ordu gehiago pasa behar ditugula Unibertsitatean, leku bateko eta besteko irakasleek horrelako gauzak eztabaidatzen, eta berriro diot eta ez naiz aspertuko esaten, gaur egun informatikak eskaintzen dizkigun aukerak hobeto aprobetxatzen ikasi beharko genuke.

Dena dela, aldi berean oihartzen naiz, guztiok gabiltza lanez leporaino, euskal adarretako irakasleek sekulako ahalegina egin behar dute eskolak goitik behera prestatzen, seguruenik erdarazkoek egin behar ez duten plus bat edo egin behar dute, eta orduan, jendeari eskatzea "gaintetik, atera itzazu astean edo hilean ez dakit zenbat ordu beste zera egiteko" zaila da. Baina lortu beharko genuke, gela batean mahai baten inguruan eserita ez bada, behintzat ordenadoreak eskaintzen duen bidez baliatzea: nahi duzunean joan eta ikusi zer dagoen, eta zure proposamena egin; bide horretatik lortu beharko genuke zerbait.

■ *Ez ote litzateke Unibertsitatearen beraren barruan halako zentro bat sortu beharko itzulpenak bideratzeko, terminologi beharrak nolabait lantzeko, edo beharbada pertsonal bat liberatuta edukitzeko halako denbora batez?*

Hor badago Euskara Institutuaren proiektua, orain eman behar dituen pauso guztiak eman, Madrilen Unibertsitate Kontseiluaren onspena lortu eta Hezkuntza Sailburuaren

edo Unibertsitateko Zuzendariaren mahai gainean dagoena, hori martxan jartzeko azken onarpena baldin badator, Euskara Institutua izango litzateke orain aipatu duzun zentro edo gune hori. Ez zuzenean itzulpenak egiteko, baina bai egiten diren itzulpenak berrikusteko, orain ibiltzen garen baino lasaiago edo patxada gehiagorekin. Jende liberatua baldin baduzu, euskara teknikoko irakasleentzat bilgune izan daiteke, zenbait ekimen hor bateratzeko, terminologia lanean lehen aipatzen nuen azken onarpen hori edo nork eman erabakitzeke. Egia esan, Euskaltzaindia aipatu dugu, Unibertsitatea aipatzen ari gara, baina herri honetan (eta katalanei ere berdin gertatzen zaie) askotan euskaltzainaren txapela eta Unibertsitateko irakaslearen txapela biak daramatzagunak bat baino gehiago gara eta alde horretatik horrelako koordinazio lanak egiteak ez du inolako problemarik sortzen eta beharbada jende gehiegi horretan jarri gabe, hiru bat lagun, esate baterako, egun osoko arduraldian, horretarako edukiko bagenitu, gaurko egoerarekin konparatuta, pentsatzen dut sekulako aurrerapausoa egin daitekeela. Horiek dira, eman dezagun, datorren urterako asmo onak-edo.

■ *Euskara teknikoko irakasleak aipatu dituzunez gero, eta zu horretan jarduna zarenez gero, zure esperientziaren arabera, irakasle horiek dira behar hauetaz arduratu behar dutenak, ala beste ardura batzuk dauzkate horietaz gainera?*

Ez, egia esan, irakasle horien ardura eskolak ematea da, beste edozein irakaslerena

bezala; orduan, horiek eta ingurukoak horrelako gauzez arduratu izan garen neurrian, beti izan da gure lanorduz kanpo edo geure eginkizun normalei beste hauek gaineratuaz. Euskara teknikoko irakasleen eginbeharra irakasgai horiek ematea da, besterik gabe. Irakasgai horietan, lehenengoan sintaxia, morfologia eta horrelako kontuak irakasten zaizkie ikasleei, batasun kontuak azken urteetan zertan dauden, zer arau mota eman den, azken urteetan estandarrean ikusten diren hutsunerik nabarmenenak zeintzuk diren... Gehiena Leioako Biltzarrean eman zen ikuspegiaren antzeko zerbait... Horrekin batera ahalegina egiten da, esate baterako, hizkuntzak izan ditzakeen baliabide diferentek edo egitura diferentek irakasten; esate baterako, lokailuen erabilerak zenbaterainoko garrantzia izan dezakeen, edo menderakun-

tzan zenbat egitura desberdin izan ditzaketen hau eta bestea adierazteko, eta gero, euskara teknikoarekin izaten da eratorpena, hitz elkar-keta, maileguak nola

egokitu, hau da, lehen esan dugun ikuspegi orokor hori ematea, gero bakoitzak pedagogian ari dela, edo psikologian ari dela, edo medikuntzan edo estomatologian, hizkuntzaren ikuspegi orokor bat izan dezan morfologiaren edo lexikoaren ikuspegi horretatik zer den onargarri eta zergatik, edo zergatik ez, eta horrelako kontuak.

■ *Horren barruan ez litzateke komenigarri izango euskara teknikoaren ikasten dutenei itzulpenaren teknikak irakastea, beren lanetan ere horren beharra edukiko dutelako? Behar bat, gainera, terminologiarekin benetan sortzen ez dena. Zeren, jende askoren arazoa, edo ardu-*

ra, hobeto esanda, izaten da "halako termino bat nola itzultzen da euskarara"? Baina, beharbada, ez dira konturatzen horrela ez direla behar bezala konpontzen sortzen diren arazoak.

Nik esango nuke testurik traketsenak seguruenik ez direla terminologia arazoak dituztenak. Izan daiteke terminologia primeran erabilia, baina bestelako kontuetan benetan traketsa izatea. Egia esan, euskara teknikoa gaur dagoen bezala, batetik ez dago horretarako pentsatua, eta bestetik ez dut uste horretarako aukerarik ematen duenik. Esan nahi dut plan berrietan irakasgai guztietan, edo gehienetan, irakasleek dituzten ordu kopuruak urri samarrak dira, nolabait esateko. Orduan Euskara Teknikoa I ikasgaiak leku batzuetan 30 ordu baditu eta beste horrenbeste Euskara Teknikoa IIk, 60 eman dezagun izan daitezkeela egoerarik onenean (gehienetan tarte horretan dabilta, 30 eta 60 tarte horretan), egiten diren akats larrienak sintaxi mailakoak izaten dira, eta hori ere bada nolabait itzulpenaren eraginez edo sortzen dena, eta batasunerako zer esan den, eta eratorpenaren nondik norakoak, eta hitz elkarketaren nondik norako nagusiak-eta esplikatzeko baldin badizkiezu, hor joaten zaitu denbora. Orduan, itzulpenarena berez ondo iruditzen zait, baina horretarako beste gai bat planteatu beharko litzateke, eta egia da, gaur egun euskaraz, modu batean edo bestean, beti itzuli egiten dugu eta azken batean irakurtzen dugun zati handi bat eta Unibertsitatean zenbat eta goragoko mailako gauzak esplikatu, esate baterako doktoreei ikastaro bat emateko, normalean irakurtzen duzun bibliografia askotan ez da gaztelaraz ere izaten, gure kasuan ingelesez izaten da gehiena, beste kasu batzuetan alemanez izan

daiteke eta orduan hortik gero zuk euskaraz kontatzen duzu. Orduan, zuzenean hartu eta itzultzen aritu edo beste modu batean aritu, azkenean nolabait beti da itzulpena, ezta? Eta hor beharrak garbi daude eta euskaraz testu bat egiteko oinarri gutxieneko batzuk-edo izango balitu jendeak, beharbada hobeto ibiliko ginateke.

Lehenengo egunean izan nituen mahai gainean Unibertsitatean hurrengo hilabeteetan aterako den liburuaren azken frogak-edo: Unibertsitateko irakasleek egindako artikululu bilduma bat da, hain zuzen ere, Unibertsitatean euskara teknikoan, adibidez, lokailuen erabileran zer komeni den, edo zerk sortzen dituen anbiguotasunak eta zerk ez, edo halako esanahi edo adiera adierazteko zer izan daitekeen egokia, edo parrafoetan nola jokatu edo perpaus luzeegiak eginez gero, edo erlatibo bat edo beste jarri behar denean nola jokatu... Horrelako ikuspegiak hartuta, batek egin zuen 20 bat orrialdeko artikululu bat, beste bat luzexeagoa..., beharbada estilo liburu baten antzekoa izan liteke, beste irtenbide bat batez ere irakasleentzat, eta batez ere azken urteeteako ikasleentzat oso material erabilgarria izan daiteke. Baina beti ere itzulpenaren oinarriko kontu batzuk jakiteak ez lieke kalterik egingo. Plan berriak, nolana ere, ez daude horren arabera pentsatuak edo behar horri behintzat ez dute kontuan hartu. Beste gauza bat da euskaraz eskolak hartzen dituzten neurrian irakasleek zer eredu transmititzen duten, testuetan zer eredu aurkitzen duten, horrek ere gauzak asko markatzen ditu gero.

■ Zentzu horretan, burura etortzen zait nola behin Belgikako Mons-eko irakasle batek komentatzen zigun, beraien unibertsitatean arrakasta handiz ipini dituztela martxan alor be-

rezituetako adituentzako itzulpen ikastaroak. Lanbidez itzultzaile izan gabe, itzulpenak egin behar dituzten era guztietako alorretako adituentzat. Hemen ere horrelako zerbait egitea interesgarria litzateke.

Bai, bai, guk, esate baterako, Unibertsitatearen barruan badugu beste talde bat, garrantzi handikoa, administrazio eta zerbitzuetako langileena; hor idazkari bati, edo administratzaile buru bati-edo, askotan esaten zaio "Erdaraz egin eta gero norbaitek itzuliko du euskarara". Ered

batzuk izanda, eta horren arabera oinarrizko irizpide batzuk izango balitu, beharbada, hor ere egin liteke zerbait. Orduan, hurrengo urteetarako ikusten duzunez, mila gauza daude egiteko, kanpoan oso esperientzia interesgarriak daude, hemen ere aplikatu daitezkeenak. Alde horretatik oso erronka polita da.

■ *Badakit bat-batean botatzea oso zaila dela, baina esan al daiteke zeintzuk diren zuen asmoak Euskara Errektoreordetzan terminologiari eta itzulpenari dagokienez?*

Lehen esan dizudan bezala, helburu nagusia izango litzateke Euskara Institutua sortzea eta hor lagun batzuk lanean jartzea, eta hori izango litzateke Kataluniako unibertsitateetan edo Galizian dituzten hizkuntza zerbitzuen pareko zerbait; hau da, Institutua esaten denean, ikerkuntza gune bezala pentsatzen da. Gure kasuan, hasierako proiektuaren lehen zirriborroa egin zenetik, garbi adierazten da ez dela hori euskararen inguruko ikerkuntza egiteko. Ikerkuntza egin

beharko da, bai, euskarak oraindik puntu hau eta bestea aztertu beharra baduelako, baina gehiago izango da beste unibertsitate batzuetako hizkuntza zerbitzuen pareko zerbait. Hor, ikusi beharko da terminologia behar horiei zer irtenbide eman, itzultzen diren testuei gainbegiratuaren kontrola nola egin, ikusi beharko da bai irakasleek eta

bai ARCEPAFEko administrazio eta zerbitzuetako langileek zer behar duten; esate baterako irakasleentzat eskaini dira azken urteetan hobekuntza ikasta-

roak, pittin bat ikusteko zer zalantza duten, Unibertsitatean erabiltzen den euskara horretan zeintzuk diren akats nabarmenenak; horrekin batera eskatzen zuten Euskaltzaindiako azken urteetako araugintzaren berri ematea. Horrelako ikastaroak eman ondoren, Gipuzkoan behintzat, itzulpen ikastaroak eskatu dituzte, itzulpen ikastaroak ematen aritu da jendea, eta nik uste dut, hori oso ondo etorri dela, probetxuzkoa izan dela esango nuke, baina, beharbada, horrela, orain ikastaro bat eta gero beste bat... jardun beharrean, egin beharko genuke plan orokor moduko bat. Ikusi zer prestakuntza modu behar duten irakasleek, eta hor, jakina, irakasle guztiak ez daude maila berean; batzuk sartu berriak dira, jakintza arloa bera ere oraindik ia-ia landu gabe dago, fotografian esate baterako, edo odontologian, edo horrelakoetan. Beste batzuetan badugu urteetan euskararen eskarmentua duen jendea, esate baterako, pedagogian, irakasle eskoletan... Orduan, ikusi behar zeintzuk diren eta horren arabera ikastaro mota desberdinak eskaini, bakoitzak

dituen beharren arabera, baina beti ere plan oso baten barruan, eta beste horrenbeste administrazio eta zerbitzuetako langileekin. Orduan, horrelako marko orokor bat prestatzea, hori izango litzateke datorren urteko beste eginkizunetako bat.

■ *Beharbada geure buruaren kalterako izango da galdera, baina, zure ikuspegitik, bai euskaltzain bezala, bai euskaldun bezala, ez al gaudete beharbada itzulpenaren morroiegi? Hau da, hainbat esparrutan, euskararen beharrak itzulpenaren bitartez betetzen dira, eta kitto.*

Dударик gabe. Badirudi bi hizkuntzatan gauzak egite hori edo elebitasunaren itxura hori, horixe, itxura dela, eta gero askotan funtzionatu edo lan egin, erdaraz egiten da eta itzulpena egiten da euskararen behar hori edo eskabide hori estaltzeko, edo hori zuritzeko: norbaiti eskatzen zaio itzultzeko eta orduan, azkenean, dokumentua bi hizkuntzatan ateratzen da; baina, alde horretatik, uste dut benetan pentsatu beharko genukeela irakaskun-

tzan, administrazioan, gaur helburua izan beharko lukeela benetan bi hizkuntzatan funtzionatzen hastea, eta egia da jendeak askotan esaten dizula "Baina oso nekagarria da dokumentu bera bi hizkuntzatan egitea". Normalean hizkuntza batean egiten duzu eta orduan bietako bat: edo onartzen dugu neke hori, bi hizkuntza ofizial ditugulako; edo bietako batean egiten ditugu gauzak, eta orduan besterako itzulpenaren morroi bihurtzen gara; baina besterako itzulpenaren morroi bihurtze horretan izan beharko luke batzuetan euskarara itzultzeko eta beste batzuetan euskaraz egindakoa erdarara itzultzeko. Eta bigarren parte honetan, ez dakit zenbateraino gauden, neuregandik hasita, horretara mentalizatuta. Nik zerbait egiten dudanean, normalean neuk bidaltzen ditut zuzenean bi hizkuntzatan eginak, nekez egiten dut euskaraz idatzi eta gero norbaiti esan erdaraz jartzeko, eta beharbada, bidea da esatea: "Beno, halako gizartean bizitzea tokatzen zaigu eta bietan egingo dugu".

